

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ВИРОЩУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ВИРОБНИКАМИ

Вирощування лікарських рослин аграрними підприємцями є розповсюдженою практикою у багатьох країнах світу. Зокрема значна кількість лікарських рослин виробляється у Китаї та інших країнах Азії [1]. У період перебування України у складі Радянського Союзу на її території спеціально створювалися радгоспи із вирощування лікарських рослин, у якості супутньої діяльності вирощуванням таких рослин займалися також лісогосподарські радгоспи [3]. Однак, на сьогодні вирощування лікарських рослин не є активним серед сільськогосподарських виробників, які віддають перевагу вирощуванню «традиційних» сільськогосподарських культур: пшениці, соняшника, цукрових буряків, картоплі та ін. Проте, лікарські рослини широко використовуються в фармацевтичній промисловості. За останні роки потреба у лікарських рослинах, як сировини, зросла більш ніж на 25 % [2]. Отже, постає питання: з яких причин вирощування лікарських рослин не здійснюється сільськогосподарськими виробниками?

Вбачається, що однією із причин виникнення такої ситуації є відсутність спеціального правового регулювання здійснення даної діяльності, яким було б охоплено особливості в частині встановлення пільг для виробників такої продукції. Справа в тому, що вирощування лікарських рослин є порівняно складним технологічним процесом, у зв'язку із чим сільськогосподарські виробники віддають перевагу іншим культурам. Саме тому держава значні кошти витрачає на закупку лікарських рослин із інших країн.

На сьогодні діють лише деякі державні стандарти, що встановлюють вимоги до технічних умов та правила вирощування деяких лікарських рослин, зокрема: ДСТУ 3121-95 «Насіння шавлії мускатної. Сортові та посівні якості. Технічні умови», ДСТУ 3658-97 «Саджанці лаванди справжньої. Технічні умови», ДСТУ 4263-2003 «Саджанці чорної, золотистої смородини, порічок червоних і білих та йошти. Загальні технічні умови», ДСТУ 4775:2007 «Насіння стевії медової (*stevia rebaudianabertoni*). Вимоги до заготовляння», ДСТУ 4776:2007 «Лист стевії медової (*stevia rebaudianabertoni*). Заготівля для промислової переробки» тощо. На даний момент вирощування лікарських рослин сільськогосподарськими виробниками відбувається відповідно до вимог земельного законодавства в частині правомірного використання земельних ділянок для таких потреб (Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року, Закон України від 06 жовтня 1998 року «Про оренду землі» тощо); господарського та цивільного законодавства в частині збуту даної сировини, а також деяких інших нормативних актів, наприклад, щодо вимог до вмісту пестицидів у лікарських рослинах (Закон України від 02 березня 1995 року «Про пестициди та агрохімікати»), щодо захисту лікарських рослин від шкідників (Закон України від 14 жовтня 1998 року «Про захист рослин») та ін.

Отже, необхідним є встановлення спеціального правового регулювання вирощування лікарських рослин сільськогосподарськими виробниками в частині:

- спрощення оподаткування даного різновиду діяльності;
- спрощення процедур кредитування, а також встановлення законодавчо передбачених та економічно гарантованих можливостей отримання кредитів на пільгових умовах;
- встановлення особливого порядку реалізації виробленої продукції на умовах, сприятливих для сільськогосподарських виробників.

Перелік використаних джерел

1. Губаньов О. Актуальні проблеми лікарського рослинництва України [Текст] / О. Губаньов, В. Рак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.propozitsiya.com/?page=146&itemid=2409>

2.Мойсієнко В.В. Екологічний стан лікарських рослин в умовах природних фітоценозів Житомирщини [Текст] / В.В. Мойсієнко[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vzhnau/2012_1_1/96.pdf

3.Романюк Л. Закарпатці могли б заробляти, культивуючи лікарські рослини [Текст] / Л. Романюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpattyua.net.ua/Zmi/86505-Zakarpattsi-mohly-b-zarobliaty-kul'tyvuiuchy-likarski-roslyny>

Машевська Л.А.

*здобувач Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки*

ЮРИДИЧНИЙ КОНФЛІКТ ЯК ПРИЧИНА ВИНИКНЕННЯ АГРАРНО-ПРАВОВОГО СПОРУ

Загальновідомим є те, що результатом будь-якої правотворчої діяльності державних органів стають прийняті ними джерела права, які формують основу правового регулювання суспільних аграрних відносин, вирішення аграрно-правових спорів. Вивченню поняття «аграрно-правовий спір» присвячено публікації дослідників проблем науки аграрного права [1, с. 73; 2, с. 48].

Суб'єктивні причини виникнення юридичних конфліктів у аграрному праві, які врегульовуються саме рішеннями судів із аграрно-правових спорів, умовно можна поділити на дві групи. До першої групи відносяться власне правові причини, що виникають «усередині аграрного права» (низька якість аграрних законів, суперечності між актами та суб'єктами правотворчості тощо); до другої групи – причини, що привносяться ззовні, з інших сфер суспільних відносин (політична боротьба, криза влади, протиріччя в економіці та ін.). Як правило, причини першої і другої груп досить часто переплітаються.

Юридичний конфлікт за участю аграрних товаровиробників, в його «чистому» вигляді, можна представити як протиборство за участю суб'єктів аграрного права з приводу застосування, порушення або тлумачення правових норм. Якщо визнати, що поява юридичних конфліктів неминуха в нашому складному і суперечливому соціальному просторі, то слід також погодитися з тим, що в наслідках будь-якого юридичного конфлікту закладені можливі стимули утримання соціального балансу, політичної врівноваженості та стабільності правових систем, наприклад, удосконалення чинного аграрного, земельного законодавства, правові процедури розв'язання спірних суперечок, «зв'язування» правовими механізмами неупорядкованих аграрних суспільних відносин тощо. Вирішальний (резолютивний) зміст правосуддя, полягає у судовому вирішенні аграрно-правового спору, саме як формалізованого юридичного конфлікту. Об'єктом змісту правосуддя в цьому випадку є сам аграрно-правовий спір, як формалізований конфлікт, юридизований та оформлений в судову справу.

Відзначимо відсутність єдиної думки серед науковців щодо співвідношення понять «конфлікт» і «спір». Ці поняття як розрізняють, так і ототожнюють. Конфлікт, як зіткнення поглядів, інтересів, позицій, що супроводжується конфронтацією, суперництвом, конкуренцією чи протиборством його учасників, переростає у правовий конфлікт (в українському правознавстві зустрічається розрізнення правових, більш ширше поняття, і юридичних конфліктів, як вузького поняття). Правовий конфлікт переростає в аграрно-правовий спір, який може бути як судовим так і позасудовим. Судові аграрно-правові спори є об'єктом, а судові справи – безпосереднім предметом діяльності зі здійснення правосуддя. Судове вирішення, передбачає як рішення суду, так і інші способи вирішення аграрно-правового спору, санкціонованого судом, як-от мирне судове чи позасудове врегулювання такого спору. У аграрному праві сутність аграрно-правового спору з'ясовується «у межах категорії соціального конфлікту через аналіз понять «спір» – «конфлікт», які співвідносяться між собою як конкретне та загальне, де конфлікт є ширшим поняттям, а у певних випадках